27/10/2022

Patriarhul despre harul biruitor prin isihasm: Sf. Grigorie Palama, rod al îndemnului Ap. Pavel la rugăciune neîncetată

Părintele Patriarh Daniel a vorbit joi despre Sf. Cuv. Dimitrie cel Nou ca sfânt isihast și despre legătura lui cu credincioșii de pe ambele maluri ale Dunării, dar și despre Sf. Grigorie Palama, Arhiepiscopul Tesalonicului, pe care l-a descris ca pe un rod al lucrării harului în rândul tesalonicenilor: aceștia au împlinit de-a lungul secolelor îndemnul transmis lor de Sf. Ap. Pavel: Rugați-vă neîncetat!

Patriarhul României a evocat pe scurt ce se știe despre viața și descoperirea moaștelor Sf. Cuv. Dimitrie cel Nou, arătând că prima biserică ctitorită în cinstea a lui a fost făcută de domnitorul Țării Românești.

Un sfânt al celor de pe ambele maluri ale Dunării
„Se știe că domnitorii Țării Românești erau din dinastia Basarabilor. Este o veche origine tracă a vechilor Basarabi, pentru că în zona respectivă, în sudul și nordul Dunării era un trib, al bessilor”, a spus Părintele Patriarh Daniel, referindu-se la numele localității de origine a cuviosului.

„Regele lor se numea Bessarabos. Și, de aici, domnii Țării Românești, dorind să

arate că au continuitate în istorie, că sunt autohtoni, au păstrat acest nume al Dinastiei Basarabilor. Aceasta explică legătura dintre acest cuvios sfânt și oamenii evlavioși de o parte și de alta a Dunării.”

„Astăzi, Mănăstirea Basarabov se află în eparhia Înaltpreasfințitului Părinte Naum, Mitropolit de Ruse. De aceea, este invitat des la București și o părticică din moaștele Sf. Cuv. Dimitrie cel Nou de la Basarabi a fost dăruită de Preafericitul Părinte Patriarh Teoctist acestei mănăstiri ca semn de comuniune frățească și de prețuire, pentru că Sf. Dimitrie cel Nou a viețuit ca monah pe acele plaiuri din Valea Lomului, unde era un loc prielnic pentru rugăciune, pentru liniștire și pentru isihie”, a continuat Preafericirea Sa.

„Sfântul Dimitrie cel Nou, ocrotitorul Bucureștilor, este un sfânt rugător, isihast, care a trăit la sfârșitul secolului XIII-lea și începutul secolului al XIV-lea”, a mai precizat Patriarhul României.

„Se știe că, începând cu secolul al XII-lea, cu anul 1185, în părțile acestea s-a înființat Țaratul Vlaho-Bulgar (sau Româno-Bulgar) de către frații Petru și Asan, care erau de origine vlahă și care, împreună cu bulgarii, au înființat Țaratul Româno-Bulgar de Târnovo, care a avut-o ca ocrotitoare pe Sf. Cuv. Parascheva. Deci românii și bulgarii aveau evlavie foarte mare față de sfinții cuvioși, rugători.”

Preafericirea Sa a amintit și de o altă sfântă care are legătură atât cu regatul vlahilor și bulgarilor de la sudul Dunării, cât și cu Dinastia Basarabilor: „În secolul al XIV-lea, în Bulgaria, în Serbia și în Țările Române, printre sfinții isihaști a fost și Sf. Cuv. Teofana Basarab, care a fost soția unui rege bulgar, iar către sfârșitul vieții s-a călugărit”.

„Era Teodora, fiica lui Basarab I, Întemeietorul Țării Românești, și a devenit Monahia, după numele Împărătesei bizantine Teofana. Ea a viețuit în preajma cetății Târnovo.”

Ce este harul
În a doua parte a predicii, Patriarhul Daniel a vorbit despre Anul omagial al rugăciunii în Patriarhia Română (2022) și unul din cei trei ocrotitori ai acestuia: Sf. Grigorie Palama, Arhiepiscopul Tesalonicului.

Pentru a marca acest an omagial, un fragment din moaștele sale au fost aduse de la Tesalonic pe Dealul Patriarhiei pentru sărbătoarea Sf. Dimitrie cel Nou, de o delegație condusă de Înaltpreasfințitul Părinte Patelimon de Veria, Naousa și Kampania.

„Sf. Grigorie Palama este teologul rugăciunii neîncetate, împreună cu Sf. Grigorie Sinaitul, dar mai ales este teologul luminii celei necreate, al slavei Preasfintei Treimi, care s-a arătat la Schimbarea la Față a Mântuitorului Iisus Hristos ca fiind nu lumină de la soare, ci lumină care izvora din interiorul persoanei Mântuitorului Iisus Hristos – lumină necreată, lumină veșnică”, a explicat Preafericirea Sa.

„El a demonstrat în fața adversarilor săi, care erau impregnați de o gândire scolastică apuseană, că există o distincție între ființa divină, care nu se împărtășește creaturilor, și energiile divine, sau lucrările dumnezeiești, care se împărtășesc prin iubirea lui Dumnezeu, creaturilor. Sf. Grigorie Palama mai este numit și teologul energiilor necreate.”

În continuare, Patriarhul României a explicat ce este harul, prin care se face sfințirea slujitorilor Bisericii și se sfințesc toate lucrările și activitățile Bisericii.

Harul „este dat nouă de Hristos și împărtășit nouă de Duhul Sfânt, mai ales prin Sfintele Taine ale Bisericii, dar și prin viața de rugăciune. Prin rugăciune, noi ne întâlnim cu Dumnezeu și El revarsă iubirea Sa în sufletul celui care se roagă.”

„Sf. Ap Pavel, când binecuvintează pe Corinteni în Epistola a doua, spune asa: Harul Domnului nostru Iisus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu şi împărtăşirea Sfântului Duh să fie cu voi, cu toţi!”

„Se poate înțelege din această binecuvântare ce este harul: Harul Domnului nostru Iisus Hristos este iubirea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea, sau comuniunea Duhului Sfânt. Deci harul este al întregii Sfinte Treimi, descoperit nouă de Hristos și dăruit nouă, împărtășit, de Duhul Sfânt.”, a mai explicat Patriarhul.

Dacă în Vechiul Testament harul era desemnat printr-un cuvânt care însemna bunătatea și mila arătată de Dumnezeu cuiva inferior Lui, în Noul Testament „harul este iubirea lui Dumenzeu arătată în Iisus Hristos și împărtășită prin Duhul Sfânt”.

Un sfânt, rod al rugăciunii neîncetate la Tesalonic
„În încheiere, însă, am dori să arătăm o lucrare a harului lui Dumnezeu în timp”, a subliniat Preafericirea Sa. „În noul Testament, Mântuitorul spune: Privegheați și vă rugați, ca să nu cădeți în ispită. Însă, într-o formă mai intensă și mai stăruitoare, Sf. Ap. Pavel a scris în Epistola I către Tesaloniceni (5, 17): Rugați-vă neîncetat! Aceasta este baza ishasmului.”

Cercetătorii spun că Sf. Ap. Pavel a scris această epistolă în anul 51. Iar învățătura teologică a Sf. Grigorie Palama a fost acceptată de Biserică în 1351, a notat

Patriarhul.

„Deci Sf. Ap. Pavel le-a spus tesalonicenilor: Rugați-vă neîncetat! Și, peste 1300 de ani, Arhiepiscopul Tesalonicului a devenit teologul harului și al rugăciunii neîncetate. Aici vedem cum Dumnezeu lucrează prin sfinții Săi, spre slava Preasfintei Treimi și a noastră mântuire”, a încheiat Patriarhul României.

Sfânta Liturghie pentru hramul de toamnă al Catedralei Patriarhale a fost oficiată joi la Altarul Exterior de pe Dealul Patriarhiei. Au participat 39 de ierarhi, printre care Mitropolitul Patelimon de Veria, Naousa și Kampania, care a adus la București moaștele Sf. Grigorie Palama, precum și Mitropolitul Naum de Ruse, eparhia în care se găsește locul de baștină al Sf. Cuv. Dimitrie cel Nou.

Sărbătoarea Sf. Dimitrie cel Nou, hramul de toamnă al Catedralei Patriarhale, continuă până vineri, când va fi sărbătorit Sf. Ier. Iachint de Vicina, primul mitropolit al Țării Românești. Tot atunci va fi serbată pentru prima oară după canonizare și Sf. Cuv. Teofana Basarab, prima monahie de neam român din istorie.

Foto credit: Basilica.ro / Mircea Florescu

basilica.ro